

Kontrolní závěr z kontrolní akce

18/35

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušný hospodařit Český báňský úřad

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2018 pod číslem 18/35. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Hana Hykšová.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Český báňský úřad hospodaří s peněžními prostředky a majetkem státu v souladu s právními předpisy, účelně a hospodárně.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v období od října 2018 do dubna 2019. Kontrolováno bylo období od roku 2015 do roku 2018, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kontrolovaná osoba:

Český báňský úřad, Praha (dále také „ČBÚ“).

Kolegium NKÚ na svém IX. jednání konaném dne 24. června 2019

schválilo usnesením č. 12/IX/2019

kontrolní závěr v tomto znění:

KLÍČOVÁ FAKTA

ČBÚ PRAHA

OBÚ BRNO	OBÚ HRADEC KRÁLOVÉ	OBÚ LIBEREC	OBÚ MOST
OBÚ PRAHA	OBÚ PLZEŇ	OBÚ SOKOLOV	OBÚ OSTRAVA

642,638 mil. Kč

Aktiva 2018

491,640 mil. Kč

Příjmy 2015–2018

597,026 mil. Kč

Výdaje 2015–2018

2 560,527 mil. Kč

ÚHRADY Z VYDOBYTÝCH NEROSTŮ
2015–2018

211,962 mil. Kč

ÚHRADY Z DOBÝVACÍCH PROSTOR
2015–2018

KONTRLOVANÝ OBJEM ČINIL

989,326 mil. Kč

NA VYBRANÉM KONTROLNÍM VZORKU BYLO OVĚŘENO, ŽE ČBÚ:

- HOSPODAŘIL PODLE PLATNÝCH PŘEDPISŮ, ÚČELNĚ A HOSPODÁRNĚ
- SLEDOVAL A VYHODNOCOVAL HOSPODÁRNOST A ÚČELNOST VYNALOŽENÝCH PROSTŘEDKŮ
- PŘI SPRÁVĚ ÚHRAD Z DOBÝVACÍCH PROSTOR A Z VYDOBYTÝCH NEROSTŮ POSTUPOVAL DLE PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu, se kterými je příslušný hospodařit Český báňský úřad. Kontrola byla zaměřena na plnění příjmů kapitoly 348 – *Český báňský úřad* (dále také „kapitola ČBÚ“) a plnění povinností souvisejících se správou úhrad z vydobytých nerostů a úhrad z dobývacích prostor, dále na nakládání s dlouhodobým hmotným majetkem státu a na posouzení vybraných nákladů a investičních výdajů z hlediska jejich hospodárnosti a účelnosti.

NKÚ prověřil na vybraných vzorcích z období let 2015 až 2018 hospodaření s peněžními prostředky státu ve výši 983 657 330 Kč (z toho výnosy úhrad ve výši 948 910 582 Kč, nedaňové příjmy ve výši 6 751 737 Kč, výdaje ve výši 27 995 011 Kč) a hospodaření s majetkem v pořizovací ceně 5 668 609 Kč.

Z níže uvedených skutečností zjištěných na vybraném kontrolním vzorku vyplývá, že při nakládání s majetkem a peněžními prostředky státu postupoval ČBÚ podle platných právních předpisů, účelně a hospodárně. ČBÚ sledoval a vyhodnocoval hospodárnost a účelnost vynaložených peněžních prostředků. Při správě výnosů úhrad z dobývacích prostor a z vydobytých nerostů postupoval ČBÚ v souladu s horním zákonem¹ a daňovým řádem².

1. V oblasti nakládání s majetkem a peněžními prostředky státu nebyly zjištěny zásadní nedostatky s dopadem na hospodárnost a účelnost vynaložených prostředků. Dílčí nedostatky byly zjištěny u tří smluv o pronájmu nemovitého majetku a u pořízení bytové jednotky.
2. ČBÚ sleduje a vyhodnocuje hospodárnost a účelnost vynaložených peněžních prostředků a rovněž řídí hospodárnost a účelnost prostředků vynakládaných jednotlivými obvodními báňskými úřady (dále také „OBÚ“). Zjištěné rozdíly v nákladech vybraných položek mezi jednotlivými OBÚ byly řádně zdůvodněny.
3. V oblasti zadávání veřejných zakázek prověřil NKÚ celkem 12 veřejných zakázek, které se týkaly investičních výdajů a provozních nákladů, a neshledal u nich žádná zásadní pochybení.
4. Program rozvoje a obnovy materiálně technické základny³ zahájený v roce 2013 s předpokládaným rokem ukončení 2015 ČBÚ opakovaně upravoval a rozšiřoval o další cíle a nové akce. Postupně narostla jeho finanční bilance více než sedmkrát, a to z 12 376 000 Kč na 95 337 302 Kč, a termín realizace byl prodloužen o pět let, tj. do roku 2020. Zvoleným přístupem k realizaci programu nerespektoval ČBÚ principy cílově orientovaného programového financování.
5. Při správě výnosů úhrad z dobývacích prostor a vydobytých nerostů postupoval ČBÚ v souladu s právními předpisy a výnosy odeslal všem oprávněným příjemcům ve správné výši a stanovených termínech. Nedostatečná je právní úprava týkající se aktualizace výše úhrad z vydobytých nerostů. S nabytím účinnosti novely horního zákona mohou být výše sazeb úhrad za jednotlivé druhy vydobytých nerostů zvyšovány na základě vývoje tržních

¹ Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon).

² Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

³ Program 148 01 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny Českého báňského úřadu – od roku 2013.*

cen⁴. Z právní úpravy však není zřejmé, jak a kým mají být tržní ceny nerostů pro jednotlivé druhy vydobytých nerostů zjišťovány.

II. Informace o kontrolované oblasti

ČBÚ je na základě zákona č. 2/1969 Sb. ústředním orgánem státní správy⁵. Českému báňskému úřadu je podřízeno osm obvodních báňských úřadů, se kterými dohromady tvoří soustavu orgánů státní báňské správy (dále také „SBS“). Jejich činnost se řídí především zákonem č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě. ČBÚ je organizační složkou státu⁶, je správcem kapitoly státního rozpočtu 348 – *Český báňský úřad*⁷, účetní jednotkou⁸ a veřejným zadavatelem⁹.

Podle zákona č. 61/1988 Sb. stanovuje ČBÚ (OBÚ) mj. dobývací prostory, rozhoduje o jejich změnách nebo zrušení, stanovuje podmínky k využívání výhradních ložisek nerostů, povoluje těžbu ložisek nevyhrazených nerostů v rámci činnosti prováděné hornickým způsobem a vede evidenci dobývacích prostor nerostů, povolování výroby, držení a nakládání s výbušninami a jejich složkami (prekurzory)¹⁰. K těmto zákonem vymezeným kompetencím SBS náleží i kontrolní činnost, v rámci které při zjištění přestupků právních předpisů ukládá odpovědným subjektům opatření k odstranění zjištěných nedostatků a případně pokuty.

ČBÚ plní roli nadřazeného správce úhrad a jednotlivé OBÚ jsou správci úhrad z dobývacích prostorů (dále také „DP“) a z vydobytých nerostů (dále také „VN“). Podle daňového řádu jednotlivé OBÚ evidují plátce úhrad, vyměřují výši úhrad, vymáhají úhrady od plátců úhrad, sledují jejich včasnost a úplnost a provádějí kontroly plátců úhrad. Vybrané prostředky zasílá ČBÚ¹¹ určeným příjemcům, tj. obcím a státnímu rozpočtu.

ČBÚ je správcem programu 148 01 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny Českého báňského úřadu – od roku 2013* (dále také „program 148 01“). Program je členěn na dva podprogramy, a to podprogram 148V011 zaměřený na pořízování, rozvoj a provoz ICT¹² a podprogram 148V012 zaměřený na reprodukci majetku.

Celkové **příjmy** kapitoly ČBÚ dle schválených závěrečných účtů kapitoly ČBÚ za roky 2015–2017 a návrhu závěrečného účtu kapitoly ČBÚ za rok 2018 činily v kontrolovaném období 491 640 108 Kč. Do roku 2016 byly tvořeny převážně příjmy ze sankčních plateb přijatých od jiných subjektů a příjmy z pronájmu nemovitostí. Od roku 2017, tj. od nabytí

⁴ Ustanovení § 33k odst. 3 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon).

⁵ Ustanovení § 2 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁶ Ustanovení § 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

⁷ Ustanovení § 3 písm. g) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁸ Ustanovení § 1 odst. 2 písm. c) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁹ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

¹⁰ Prekurzory jsou chemické látky, z nichž lze vyrobit nelegálně výbušniny.

¹¹ Do 31. 12. 2016 měly povinnost zasílat vybrané prostředky určeným příjemcům jednotlivé OBÚ.

¹² Informační a komunikační technologie.

účinnosti novely horního zákona¹³, tvoří největší díl příjmů kapitoly ČBÚ horním zákonem stanovená část výnosů úhrad z vydobytých nerostů.

Celkové **výdaje** kapitoly ČBÚ dle schválených závěrečných účtů kapitoly ČBÚ za roky 2015–2017 a návrhu závěrečného účtu za rok 2018 činily v kontrolovaném období 597 026 379 Kč a byly tvořeny především mzdovými výdaji, včetně zákonných odvodů na pojištění, a výdaji v souvislosti s realizací programu 148 01. Mezi další výraznější položky výdajů kapitoly patřily výdaje za nákupy materiálu, energií a služeb a výdaje na opravy a udržování majetku.

Aktiva ČBÚ k 31. prosinci 2018 činila 642 637 832 Kč¹⁴.

Poznámka: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

III. Rozsah kontroly

V oblasti **příjmů** se kontrola zaměřila na výkon správy výnosů úhrad z DP a z VN, na příjmy z pokut udělených ve správním řízení a na příjmy z pronájmu majetku přenechaného do užívání jiným osobám včetně vymáhání nedoplatků a pokut.

Kontrolovaný objem výnosů úhrad činil 948 910 582 Kč. Příjemci výnosů úhrad byly obce a v případě výnosů úhrad z VN také Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále také „MPO“), Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“) a ČBÚ v zákonem stanoveném poměru. Výnosy úhrad tak byly příjmem kapitoly ČBÚ jen zčásti. V případě příjmů z pokut uložených ve správním řízení, které byly příjmem kapitoly ČBÚ, byl ke kontrole vybrán vzorek ve výši 5 705 000 Kč a v případě pronájmů majetku státu se NKÚ zaměřil na tři dlouhodobé nájemní vztahy. Kontrolovaný objem příjmů z pronájmu majetku činil 1 046 737 Kč.

V oblasti **výdajů** se kontrola zaměřila na tři vybrané akce zaměřené na obnovu a reprodukci majetku s výdaji ve výši 25 537 377 Kč a na hospodárnost a účelnost výdajů za opravy, materiál tiskových náplní, úklidové služby a ostrahu v celkové výši 2 457 634 Kč. Součástí kontroly bylo také zadávání veřejných zakázek v režimu i mimo režim zákona¹⁵.

V oblasti hospodaření s **majetkem** se kontrola zaměřila na evidenci, inventarizaci a účtování o dlouhodobém hmotném majetku (nemovitostech a vybraných automobilech). Ověřeny byly přírůstky a úbytky dlouhodobého hmotného majetku ve výši 5 668 609 Kč.

NKÚ rovněž prověřil, jakým způsobem je výše nákladů z hlediska hospodárnosti a účelnosti u jednotlivých OBÚ ze strany ČBÚ řízena a vyhodnocována a zda jsou případné rozdíly u vybraných druhů nákladů opodstatněné.

Celkový kontrolovaný objem vybraného vzorku činil 989 325 939 Kč (příloha č. 1).

¹³ Zákon č. 89/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, účinný od 1. 1. 2017.

¹⁴ Zdroj: účetní závěrka za rok 2018 před schválením.

¹⁵ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Nakládání s majetkem

ČBÚ každoročně ověřoval správnost údajů a postupů majetkové evidence řádnou inventarizací veškerého majetku prováděnou vždy k 31. prosinci kalendářního roku. Kontrola se zaměřila na hospodaření a nakládání s dlouhodobým hmotným majetkem ČBÚ; hodnota tohoto majetku k 31. prosinci 2018 činila 139 188 648 Kč.

Nemovitý majetek

Dle údajů v katastru nemovitostí k 31. prosinci 2018 byl ČBÚ příslušný hospodařit s pěti administrativními budovami, a to v Praze, Plzni, Mostu, Ostravě a Brně. Dále byl příslušný hospodařit s pozemkem včetně garáže v Hradci Králové a v Liberci. ČBÚ nemovitý majetek náležitě evidoval, prováděl jeho řádné inventarizace a správně o něm účtoval. Majetková evidence ČBÚ podle stavu ke dni 31. prosince 2017, ke kterému byla v době kontroly dostupná poslední schválená inventarizace a účetní závěrka, odpovídala údajům v katastru nemovitostí.

Pořízení bytové jednotky

ČBÚ získal bezúplatným převodem v červenci 2014 příslušnost hospodařit s bytovou jednotkou 3+1 s užitnou plochou 80,35 m² za účelem zajištění možnosti bydlení pro své zaměstnance v Praze. V roce 2014 ČBÚ vynaložil na nezbytně nutné opravy bytu 40 793 Kč a v letech 2014 až 2016 uhradil celkem 41 782 Kč jako příspěvek do fondu oprav společenství vlastníků bytových jednotek. Zájem zaměstnanců o bydlení se ale nepotvrdil a důsledkem této skutečnosti bylo trvalé neobsazení bytu po dobu 26 měsíců. V prosinci 2015 proto ČBÚ rozhodl o trvalé nepotřebnosti bytu a v srpnu 2016 převedl příslušnost hospodařit s tímto bytem na Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Smlouvy o pronájmu majetku

Ke kontrole souladu nájemních smluv s právními předpisy byly vybrány tři smlouvy o pronájmu nemovitého majetku, na základě kterých ČBÚ pronajímal dvěma soukromým subjektům část administrativní budovy OBÚ v Plzni a mobilnímu operátorovi část administrativní budovy ČBÚ v Praze. V rozporu se zákonem o majetku státu¹⁶ chybělo ve všech třech kontrolovaných smlouvách ujednání umožňující ČBÚ ukončit smluvní vztah okamžitou výpovědí.

Movitý majetek (automobily)

Kontrolou bylo ověřeno nakládání s osobními automobily. Vzorek zahrnoval pořízení tří cca 10 let starých automobilů na základě bezúplatného převodu od jiné organizační složky státu v roce 2016. Pořízené automobily ČBÚ využíval ke své činnosti, zejména pro služební cesty báňských inspektorů. Kontrolou byly ověřeny i bezúplatné převody na jiné státní organizace u dvou nepotřebných automobilů a prodej čtyř automobilů, jejichž stáří se pohybovalo od 12 do 15 let. Ve všech případech ČBÚ postupoval v souladu s právními předpisy, o pohybech majetku správně účtoval a prováděl jeho řádné inventarizace.

¹⁶ Ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

2. Zajištění hospodárnosti a účelnosti vybraných nákladů

Celkové náklady ČBÚ v období 2015–2018 činily 3 857 016 820 Kč, z toho hodnotově nejvýznamnější položku v celkové výši 3 258 837 717 Kč tvořily náklady ze sdílených daní a poplatků, které představují výnosy úhrad dle horního zákona přerozdělené Českým báňským úřadem ve prospěch zákonem určených příjemců, a náklady z činnosti v celkové výši 597 899 695 Kč.

Tabulka č. 1: Významné položky nákladů (v Kč)

Název položky výkazu zisku a ztráty	2015	2016	2017	2018
Náklady z činnosti	133 743 138	144 947 957	154 649 507	164 559 093
Náklady ze sdílených daní a poplatků	643 449 709	561 912 166	1 094 706 768	958 769 074
NÁKLADY CELKEM	777 341 503	706 897 684	1 249 361 582	1 123 416 051

Zdroj: data ČBÚ ze schválených účetních závěrek za roky 2015, 2016 a 2017 a z účetní závěrky před schválením za rok 2018 z 1. dubna 2019 (ČBÚ do doby ukončení kontroly NKÚ účetní závěrku za rok 2018 neschválil).

Kontrola se zaměřila na vzorek nákladů z činnosti, a to u spotřeby materiálu, oprav a udržování, úklidových prací a ostrahy majetku.

Spotřeba materiálu (tiskové náplně)

V letech 2015 až 2018 ČBÚ vynaložil na spotřebu materiálu v úhrnu 5 025 530 Kč, z toho na spotřebu tiskových náplní a dalšího materiálu pro zajištění tisku 2 319 028 Kč. Nákup tiskových náplní a dalšího materiálu zajišťoval centrálně i pro jednotlivé OBÚ na základě uzavřené rámcové smlouvy a v období po skončení její platnosti, tj. od května roku 2017 do konce roku 2018, na základě jednotlivých objednávek od různých dodavatelů. Na vzorku 17 objednávek v hodnotě 223 028 Kč uskutečněných v roce 2017 bylo ověřeno, že ČBÚ postupoval hospodárně a účelně a tiskové náplně a příslušný materiál nakupoval za ceny nižší, než byly průměrné tržní ceny v tomto období.

Opravy majetku

Náklady na opravy a udržování dosáhly v kontrolovaném období výše 4 603 363 Kč. Ověřena byla realizace tří oprav. Jednalo se o opravu poškozené fasády vnitrobloku budovy ČBÚ v Praze, opravu omítek v suterénu téže budovy a opravu závad vyplývajících z provedených revizí elektroinstalace a systému ochrany před bleskem včetně kontroly nouzového a protipanického osvětlení budovy OBÚ v Ostravě. Celkové peněžní prostředky na tyto opravy činily 1 424 823 Kč a ČBÚ při jejich vynaložení postupoval účelně a hospodárně.

Úklidové služby, ostraha majetku

Náklady na ostatní služby dosáhly v období 2015 až 2018 celkové výše 24 530 154 Kč. NKÚ se zaměřil na úklidové služby zajišťované smluvními dodavateli a na ochranu objektů, s nimiž byl ČBÚ příslušný hospodařit. Kontrolou NKÚ byly prověřeny peněžní prostředky vynaložené za kontrolované období v celkové hodnotě 809 783 Kč zahrnující prostředky za služby úklidu v budovách OBÚ v Ostravě, Plzni a ČBÚ v Praze a za služby ostrahy v budovách ČBÚ v Praze a v budovách OBÚ v Ostravě, Plzni, Brně a Mostě. Smluvní ceny odpovídaly cenám obvyklým. Z porovnání jednotkových cen úklidových služeb a ostrahy u jednotlivých budov ČBÚ vyplynulo, že u úklidových prací byly ceny srovnatelné a u ostrahy se lišily v rozmezí od 2,52 Kč/h do 93,78 Kč/h včetně DPH. Rozdílnost jednotkových cen ostrahy ale odpovídala

různým způsobům zajištění ochrany, tj. elektronické ostraze či fyzické ostraze. Řádově vyšší náklady na jednotku u ostrahy administrativní budovy v Praze byly rovněž dány skutečností, že zde sídlí také Puncovní úřad se zvláštním bezpečnostním režimem. Puncovní úřad se podílí na úhradě těchto nákladů.

Systém sledování hospodárnosti a účelnosti nákladů

ČBÚ průběžně řídí hospodárnost a účelnost vynakládání peněžních prostředků jednotlivými OBÚ. Pravidelně sleduje a následně vyhodnocuje náklady jednotlivých OBÚ pomocí jim stanovovaných ročních limitů čerpání na cestovné, poštovné, telekomunikační služby, publikace, tisk a reprezentaci. K tomu jednotlivé OBÚ poskytují měsíčně ČBÚ data o velikosti a náročnosti spravovaných agend. ČBÚ také sleduje a vyhodnocuje vytiženost služebních vozidel. Tato systémová opatření vedou k zajištění hospodárnosti a účelnosti výdajů. Z hlediska rozsahu a typu činností vykonávaných v působnosti jednotlivých OBÚ nejsou jednotlivé OBÚ vzájemně srovnatelné. Rozdílnost je ovlivněna především velikostí agend jednotlivých OBÚ ve vazbě na externí faktory, jakými jsou zejména počty ložisek nerostných surovin, výskytem podzemních staveb, počtem výrobců výbušnin či množstvím správních činností. S rozdílným rozsahem a typem vykonávaných činností souvisí i zjištěné rozdíly v nákladech jednotlivých OBÚ.

3. Zadávání veřejných zakázek

V kontrolovaném období realizoval ČBÚ 11 veřejných zakázek v zadávacím řízení podle zákona o veřejných zakázkách¹⁷ a 63 veřejných zakázek malého rozsahu. Zadávání veřejných zakázek zajišťuje ČBÚ i pro jednotlivé OBÚ. U vzorku 12 kontrolovaných veřejných zakázek zadaných v režimu zákona i mimo něj byla jediným kritériem vždy nejnižší nabídková cena.

Veřejné zakázky v zadávacím řízení podle zákona

Ověření tří veřejných zakázek zadaných v režimu zákona v celkové hodnotě 21 232 864 Kč¹⁸ týkajících se rekonstrukce budovy OBÚ v Mostě, dodávky tiskových náplní a úpravy a rozvoje Informačního systému úhrad potvrdilo, že ČBÚ postupoval v souladu se zákonem. Nedostatek méně významného charakteru byl zjištěn u smlouvy na druhou etapu realizace rekonstrukce budovy OBÚ v Mostě. Zjištěné pochybení nemělo dopad na výběr zhotovitele ani na výši vynaložených peněžních prostředků.

Veřejné zakázky malého rozsahu

Z kontroly devíti¹⁹ veřejných zakázek v celkové hodnotě 16 803 694 Kč zadaných mimo režim zákona o veřejných zakázkách vyplynulo, že v sedmi kontrolovaných případech ČBÚ postupoval při výběru dodavatelů zakázek malého rozsahu transparentním způsobem

¹⁷ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

¹⁸ Prostředky proplacené v letech 2015–2018.

¹⁹ Veřejná zakázka malého rozsahu na zpracování projektové dokumentace kotelny a rozvodů tepla, veřejná zakázka malého rozsahu na realizaci výměny kotlů, veřejná zakázka malého rozsahu na služby technického dozoru investora a koordinátora BOZP při realizaci rekonstrukce budovy OBÚ v Mostě, veřejná zakázka malého rozsahu na dodávku Informačního systému úhrad, veřejná zakázka malého rozsahu na opravu poškozené fasády do dvora ve vnitrobloku budovy ČBÚ v Praze, veřejná zakázka malého rozsahu na odstranění závad z provedené revize elektroinstalace a ochrany budovy OBÚ v Ostravě před bleskem a tři veřejné zakázky malého rozsahu na dodavatele úklidových služeb.

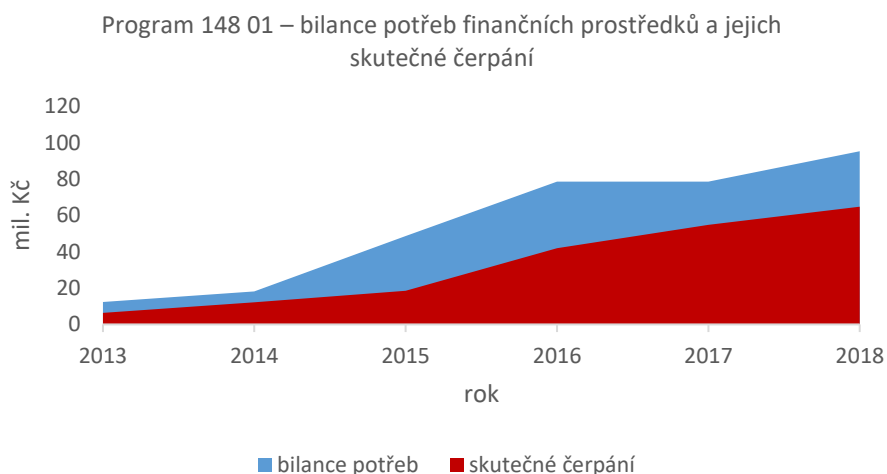
a v souladu se zásadami rovného zacházení a zákazu diskriminace, resp. že přímé zadání veřejné zakázky malého rozsahu jednomu dodavateli bylo opodstatněné.

4. Program rozvoje a obnovy materiálně technické základny

Cílem programu rozvoje a obnovy materiálně technické základny bylo v době jeho zahájení v roce 2013 „vytvoření jednotného informačního systému SBS“ v cílovém roce 2015. Program byl členěn na dva podprogramy:

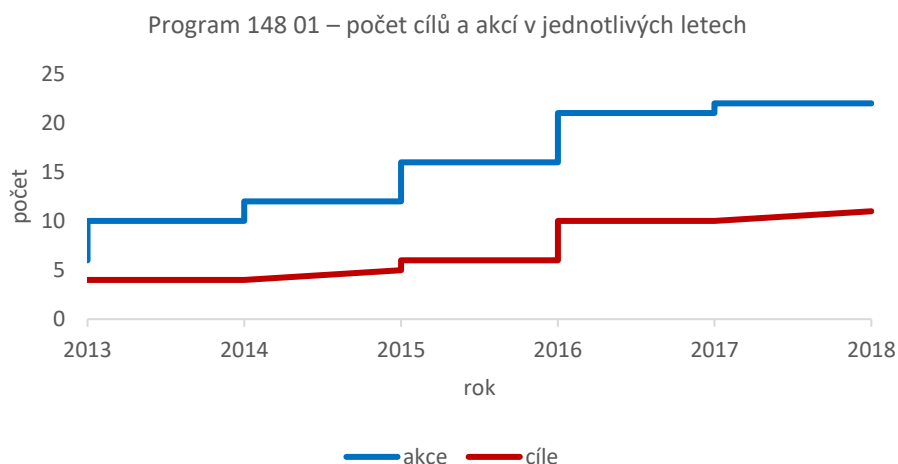
- 148V011 – Pořízení, obnova a provozování ICT Českého báňského úřadu,
- 148V012 – Reprodukce majetku Českého báňského úřadu.

Během pěti let realizace programu ČBÚ pětikrát aktualizoval dokumentaci programu, a to po věcné, časové i finanční stránce. Ke čtyřem původním cílům programu doplnil sedm dalších cílů a počet akcí zařazených do programu na začátku roku 2013 zvýšil z 6 na 22 akcí. V důsledku toho vzrostla celková potřeba finančních prostředků na program z 12 376 000 Kč na 95 337 302 Kč²⁰ a doba ukončení realizace programu se posunula z konce roku 2015 do konce roku 2020. Tímto postupem nebyly dodrženy principy cílově orientovaného programového financování, jehož podstatou je financování cílového stavu, kterého má být dosaženo v daném časovém úseku, stanoveným způsobem a s určenou výší peněžních prostředků. Program, který je opakovaně doplňován o nové cíle a na ně vázané akce, je tak ve svém důsledku orientován na rozpočtové, nikoliv na programové financování jednotlivých akcí. Absenci cílově orientovaného přístupu dokládají i tři zjištěné případy, kdy ČBÚ vydal *stanovení výdajů na financování akce* cca o půl roku dříve, než Ministerstvo financí schválilo doplnění programu o příslušný cíl týkající se daných tří akcí²¹. Přestože program rozvoje a obnovy materiálně technické základny má zejména z hlediska nastavení cílů jiný charakter než programy zaměřené na účelové dotace, měl by být důsledněji připraven.

²⁰ Stav v lednu 2018.

²¹ Rekonstrukce budovy OBÚ v Mostě + garáž/plot – ev. č. 148V012000006, Pořízení SW „Informační systém úhrad“ – ev. č. 148V011000007 a Výměna kotlů v budově ČBÚ – ev. č. 148V012000011 v celkové hodnotě 25 537 377 Kč.

5. Správa výnosů úhrad z dobývacích prostorů a vydobytých nerostů a udělených pokut

Jednotlivé OBÚ jakožto správci úhrad z dobývacích prostorů a vydobytých nerostů vedou evidenci plátců, zjišťují správnost výpočtu základu úhrady a výše úhrad, kontrolují včasnost a úplnost plateb úhrad, vymáhají úhrady od neplatičů. Do 31. prosince 2016 měly OBÚ povinnost vést účty úhrad a realizovat převody úhrad oprávněným příjemcům, kterými byly do konce roku 2016 obce, MPO a MŽP. Od 1. ledna 2017 na základě novely horního zákona odesílá vybrané prostředky oprávněným příjemcům přímo ČBÚ a část výnosů úhrad se stala příjmem kapitoly ČBÚ. ČBÚ plní roli nadřízeného správce úhrad, který mimo jiné rozhoduje o odvoláních proti rozhodnutím vydaným OBÚ. Ověřen byl postup tří OBÚ (Praha, Ostrava, Most) v letech 2017 a 2018 na vzorku výnosů úhrad z dobývacích prostorů a vydobytých nerostů v celkové výši 948 910 582 Kč. Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky, OBÚ postupovaly v kontrolovaných případech bezodkladně a v souladu s platnou právní úpravou.

Tabulka č. 2: Výnosy úhrad (včetně příslušenství) z VN a DP převedené příjemcům v kontrolovaném období

	2015	2016	2017	2018
Úhrady z VN	517 591 188 Kč	434 319 365 Kč	398 367 850 Kč	1 210 249 211 Kč
Úhrady z DP	13 775 519 Kč	13 687 848 Kč	96 348 381 Kč	88 150 425 Kč

Zdroj: schválené závěrečné účty kapitoly ČBÚ za roky 2015–2017 a návrh závěrečného účtu kapitoly ČBÚ za rok 2018.

Tabulka č. 3: Kontrolované výnosy úhrad z dobývacích prostorů a vydobytých nerostů

	VN 2018	DP 2017	DP 2018
OBÚ Praha	55 073 986 Kč	5 922 284 Kč	5 924 464 Kč
OBÚ Most	640 125 594 Kč	20 524 976 Kč	20 787 600 Kč
OBÚ Ostrava	121 935 500 Kč	42 096 628 Kč	36 519 550 Kč
CELKEM	817 135 080 Kč	68 543 888 Kč	63 231 614 Kč

Zdroj: schválené závěrečné účty kapitoly ČBÚ za roky 2015–2017 a návrh závěrečného účtu kapitoly ČBÚ za rok 2018 (z 1. dubna 2019).

Tržní ceny vydobytých nerostů

Výše sazeb úhrad za jednotlivé druhy vydobytých nerostů stanovuje od 1. ledna 2017 nařízení vlády č. 98/2016 Sb., o sazbách úhrady. V ustanovení § 33k odst. 3) horního zákona je

uvedeno, že výše těchto sazeb může být nařízením vlády zvyšována na základě vývoje tržních cen, a to ve lhůtách nejméně pěti let. Z právní úpravy však není zřejmé, jak a kým budou tržní ceny nerostů pro jednotlivé druhy vydobytých nerostů zjišťovány, aby mohlo dojít k aktualizaci sazeb. V úhradových příznáních nejsou poplatníci povinni výše tržních cen uvádět. Návrh novely horního zákona z počátku roku 2019 stanovil k již existující povinnosti osob vykonávajících hornickou činnost poskytovat MPO zákonem stanovený rozsah dat báňsko-technické evidence nově také povinnost poskytovat údaje o nákladech na těžbu a údaje o průměrné tržní ceně za jednotlivé druhy vydobytých nerostů, které jsou předmětem úhrady. Návrh novely byl vládě ČR předložen Ministerstvem průmyslu a obchodu ve spolupráci s ČBÚ dne 18. února 2019 pod čj. 458/18 s rozpořem podnikatelských a zaměstnaneckých svazů a následně byl z jednání vlády stažen.

Příjmy z pokut udělených ve správním řízení

Podle zákona č. 61/1988 Sb. stanovují ČBÚ a OBÚ mimo jiné dobývací prostory, rozhodují o jejich změnách nebo zrušení, stanovují podmínky k využívání výhradních ložisek nerostů, povolují těžbu ložisek nevyhrazených nerostů v rámci činnosti prováděné hornickým způsobem a vedou evidenci dobývacích prostor nerostů, povolování výroby, držení a nakládání s výbušninami a jejich složkami (prekurzory). K těmto zákonem vymezeným kompetencím státní báňské správy náleží i odpovídající kontrolní činnost. V rámci jejího výkonu ČBÚ a OBÚ mají při zjištění porušení právních předpisů ukládat nejen opatření k odstranění zjištěných nedostatků, ale také pokuty odpovědným fyzickým a právnickým osobám. Úhrn pokut udělených ve správním řízení v kontrolovaném období je uveden v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Výše udělených pokut

	Úhrn pokut udělených ve správním řízení
2015	2 665 000 Kč
2016	2 548 000 Kč
2017	1 388 000 Kč
2018	1 634 534 Kč
Celkem	8 235 534 Kč

Zdroj: závěrečné účty kapitoly ČBÚ za roky 2015 až 2017 a odpověď ČBÚ čj. SBS 29778/2018 ze dne 4. února 2019.

U kontrolovaného vzorku 16 pokut udělených ve správních řízeních byly až na dvě výjimky (opoždění o 4 a 11 dní) pokuty uhrazeny včas a všech 16 pokut v celkové výši 5 705 000 Kč bylo pokutovanými subjekty uhrazeno. Kontrolou u vzorku pokut nebyl zjištěn případ, že by ČBÚ musel úhradu pokuty vymáhat.

Seznam zkratk

BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČBÚ	Český báňský úřad
ČR	Česká republika
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DP	dobývací prostory
DPH	daň z přidané hodnoty
ICT	informační a komunikační technologie
kapitola ČBÚ	kapitola státního rozpočtu 348 – <i>Český báňský úřad</i>
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OBÚ	obvodní báňský úřad
podprogram 148V011	podprogram č. 148V011 – <i>Pořízení, obnova a provozování ICT Českého báňského úřadu</i>
podprogram 148V012	podprogram č. 148V012 – <i>Reprodukce majetku Českého báňského úřadu</i>
program 148 01	program 148 01 – <i>Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČBÚ – od roku 2013</i>
SBS	státní báňská správa
SÚ	syntetický účet
VN	vydobyté nerosty

Přehled kontrolovaných objemů dle oblastí kontroly

Hlavní/vedlejší kategorie	Kontrolovaný objem
Správa úhrad²²	948 910 582 Kč
Výnosy úhrad z dobývacích prostor	131 775 502 Kč
Výnosy úhrad z vydobytých nerostů	817 135 080 Kč
Nedaňové příjmy	6 751 737 Kč
Pokuty ze správního řízení	5 705 000 Kč
Pronájmy nemovitého majetku	1 046 737 Kč
Investiční výdaje	25 537 377 Kč
Podprogram 148V011	4 646 569 Kč
Podprogram 148V012	20 890 808 Kč
Neinvestiční výdaje	2 457 634 Kč
SÚ 501 – tiskové náplně	223 028 Kč
SÚ 511 – opravy	1 424 823 Kč
SÚ 518 – úklid	242 269 Kč
SÚ 518 – ostražina	567 514 Kč
Hospodaření s majetkem	5 668 609 Kč
Nemovitý DHM	502 626 Kč
Movitý DHM – automobily	5 165 983 Kč
CELKEM	989 325 939 Kč
Kontrola systému	
Financování programu	95 337 302 Kč
Veřejné zakázky	38 036 558 Kč

²² Výnosy úhrad z dobývacích prostor a vydobytých nerostů jsou jednotlivými OBÚ rozdělovány dle horního zákona oprávněným příjemcům, tj. obcím, kapitole MPO, kapitole MŽP, a kapitole ČBÚ, která je pak vykazuje jako příjem.